

Demokratik Polislik ve İnsan Hakları

Doç. Dr. Ali KUYAKSİL

2. Baskı

 HUKUK

DEMOKRATİK POLİSLİK VE İNSAN HAKLARI

Doç. Dr. Ali Kuyaksil

 HUKUK
YAYINLARI

Demokratik Polislik ve İnsan Hakları
Ali Kuyaksil

ISBN: 978-605-66937-2-4

© Hukuk Yayinlari

2. Baskı: Eylül 2020; 1. Baskı: Mart 2017

İç Tasarım: Serbest Kitaplar (www.serbestkitaplar.com)

Baskı: Salmat Basım Yayın Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.

Adres: Zübeyda Hanım Mah. Sebze Bahçeleri Cad.

Arpacioğlu İşhanı, No:95/1 İskitler-Altındağ/ ANKARA

Tel:0312 34110 20

Hukuk Yayinlari

Selanik Cad. No:72 06640 Kızılay / ANKARA

Tel: 0 312 417 78 35

Faks: 0 312 425 06 82

www.hukukyayinlari.com.tr

hukuk@hukukyayinlari.com.tr

ALİ KUYAKSİL

1966 yılında Mersin'in Anamur ilçesinde doğdu. İlkokulu köyünde, İmam Hatip Lisesini Erzincan'da bitirdi. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünü 1989 yılında, Polis Akademisini 1991 yılında bitirdi. 1992 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Kamu Yönetimi Anabilim dalında Yüksek Lisans yaptı. 2006 yılında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında Doktorasını tamamladı.

Emniyet Genel Müdürlüğü kadrosunda 3. Sınıf Emniyet Müdürü rütbesine kadar İstanbul, Elazığ İl Emniyet Müdürlüğü, Zülfü Açar Polis Okulu ve Gaziantep Polis Okulu kadrolarında çalıştı. 08.01.2010 tarihinden itibaren Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okulu, Öğretim Üyesi kadrosuna Yrd. Doç. Dr. olarak atandı. 28.04.2016 ile 14.01.2018 tarihleri arasında Gaziantep Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nde Öğretim Üyesi olarak görevine devam etti. 16.01.2018 tarihinden itibaren Iğdır Üniversitesi İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde Yrd. Doç. Dr. / Dr. Öğretim Üyesi olarak çalışmalarını sürdürdü. 21.06.2019 tarihinden itibaren Doçentlik unvanını alan Kuyaksil, 07.10.2019 tarihinden itibaren aynı bölümde görevine devam etmektedir. Kuyaksil'in 30'un üzerinde yayınlanmış makaleleri bulunmaktadır. Ayrıca ulusal ve Uluslararası düzeyde bildirili olarak sempozyumlara katılmıştır.

Avrupa Komisyonunca gerçekleştirilen İnsan Hakları Eğitici Eğitimcilerinin kursuna katılarak, Danimarka'da İnsan Hakları uygulamalarını incelemiştir. 2000 yılında Polis Akademisi, Polis Meslek Yüksek Okullarında okutulacak olan "İnsan Hakları" ders kitabı yazım komisyonunda görev almıştır. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün değişik birimlerde hizmet içi eğitimlerde, "İnsan Hakları" dersi eğitmeni olarak görev almıştır. Ayrıca 2003-2010 yılları arasında Gaziantep Valiliği İnsan Hakları İl Kurulu, İnsan Hakları Eğitimi Komisyonunda görev yapmıştır. Gaziantep Üniversitesi bünyesinde ön lisans düzeyinde "Özel Güvenlik ve Koruma" bölümünün; Yüksek Lisans düzeyinde "Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi" ana bilim dalının açılmasında katkısı olmuş ve misafir öğretim üyesi olarak görev almıştır. Kişisel Gelişimle ilgili olarak, NLP Başlangıç, NLP Pratisyener ve NLP Mastır Pratisyener sertifikalarına sahiptir.

Evli ve üç çocuk babasıdır.

Kitapları:

- *Türkiye'de Yönetimi Yeniden Düzenleme Çalışmaları 1945-1963*, (İstanbul: Yıldızlar Basın Yayın, 1994)
- *75. Yılda Zülfü Açar Polis Okulunda Konferanslar*, Editör: Ali Kuyaksil, (Elazığ: Başkent Klişe Matbaacılık, 1999)
- *İnsan Hakları Bilgileri* (Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi, 2002)
- *İnsan Hakları Kavram, Tarihçe, Korunması ve Geliştirilmesi* (Gaziantep: Ada Kitabevi, 2012)
- *Türkiye'de Siyaset Biliminin Gelişimi ve Tarık Zafer Tunaya* (Ankara: Orion Kitabevi, 2014)
- *Fetullahçı Terör Örgütü Gerçeği* (Ankara: Orion Kitabevi, 2018)

İÇİNDEKİLER

2. BASKIYA ÖNSÖZ	11
ÖNSÖZ	17
GİRİŞ	19
1. DEMOKRASİ NEDİR?	25
1. Demokrasi Nedir?.....	25
1.1. Demokrasinin Tanımı.....	25
1.2. Demokrasinin Temel İlkeleri.....	26
1.3. Özgürlük ve Eşitlik İlkesi.....	29
1.4. Devlet-Sivil Toplum İlişkisi Çerçevesinde Demokrasi.....	30
1.4.1. Devlet.....	30
1.4.2. Sivil Toplum.....	31
1.4.3. Demokrasi ve Sivil Toplum Kuruluşları.....	33
2. İNSAN HAKLARININ TEMEL NİTELİKLERİ	37
2. İnsan Haklarının Temel Nitelikleri.....	37
2.1. İnsan Haklarına Dair Kavramsal Tartışmalar.....	37
2.1.1. İnsan Kavramı.....	37
2.1.2. Hak ve Özgürlük Kavramları.....	39
2.1.3. İnsan Hakları Kavramı.....	41
2.2. Temel Hakların ve Özgürlüklerin Korunması.....	42
2.2.1. Temel Hakların ve Özgürlüklerin Sınırlanması.....	44
2.2.2. Temel Hakların ve Özgürlüklerin Güvencesi.....	46

2.3. Polisin Koruma Hakkı: "Saygı Gösterme, Koruma, Müdahale Etme..."	47
2.4. Birleşmiş Milletler Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi	49
2.5. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	54

3. ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK İLİŞKİSİ 59

3. Özgürlük ve Güvenlik İlişkisi	59
3.1. Özgürlük ve Güvenlik Dengesi	60
3.1.1. Genel Olarak Özgürlük ve Güvenlik Dengesi	60
3.1.2. Terörle Mücadele Stratejilerinin Belirlenmesinde Özgürlük-Güvenlik Dengesi	62
3.2. Gösterici Kimlere Denir?	66
3.3. Kitle Kime Denir?	67
3.4. Toplumsal Düzen, Devlet Güvenliği, Birey veya Toplumsal Grupların Güvenliği Üzerine Tartışmalar	69

4. HUKUK DEVLETİ 73

4. Hukuk Devleti	73
4.1. Hukuk Devletinin Ortaya Çıkışı: Tarihsel Serüveni ve Politik-Ekonomik Dinamikler	73
4.1.1. Mülk Devleti Anlayışı	74
4.1.2. Polis Devleti Anlayışı	75
4.1.3. Hukuk Devleti Anlayışı	77
4.1.4. Hukuk Devletinin Gereklere	78
4.2. Hukuk-Demokrasi İlişkisi	79
4.2.1. Genel Olarak Hukuk-Demokrasi İlişkisi	81
4.2.2. Türkiye'nin Son Zamanlarında Hukuk-Demokrasi İlişkisi	84
4.3. Hukukun Üstünlüğü ve Demokratik İlkeler	87

5. ŞİDDET VE DEMOKRASİ 87

5. Şiddet ve Demokrasi	87
5.1. Devletin Şiddet Tekeli	87

5.2.	Zor Kullanma Gücü.....	89
5.3.	Orantısız Güç Kullanımı.....	91
5.4.	Şiddet ve Demokrasi Arasındaki İlişkinin Kavramlaştırılması.....	92
6.	POLİSİN GÖREVLERİNİ YAPARKEN DAYANDIĞI FELSEFE	95
6.	Polisin Görevlerini Yaparken Dayandığı Felsefe.....	95
6.1.	Otoriter Polislik.....	96
6.2.	Toplum Destekli Polislik.....	98
6.2.1.	Kavramın Ortaya Çıkışı.....	99
6.2.2.	Kavramı Tanımlama ve Amaç.....	100
6.2.3.	Toplum Destekli Polislik Anlayışının Faydaları.....	101
6.2.4.	Türkiye'de Toplum Destekli Polislik Uygulamasına Geçiş.....	102
6.3.	Problem Odaklı Polislik.....	104
6.4.	İstihbarat Temelli Polislik.....	106
6.5.	Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık.....	108
6.5.1.	Kanun Önünde Eşitlik (TC 1982/Md.10).....	109
6.5.2.	Ayrımcılık Yasası (AİHS/Md.14).....	111
7.	DEVLETİN ASAYİŞ İLE İLGİLİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ	113
7.	Devletin Asayiş ile İlgili Yükümlülüğü.....	113
7.1.	Kamu Düzeni.....	114
7.2.	Güvenlik Hakkı ve Düzenin Korunması.....	115
7.3.	Güvenlik Sistemi.....	117
7.3.1.	Ordu.....	117
7.3.2.	İç Güvenlik ve İstihbarat Kurumları.....	120
7.3.3.	Özel Güvenlik Hizmeti Sağlayıcıları.....	121
7.4.	Düzen ve Kargaşa.....	123
7.5.	Kamu Düzeni Yönetimi ile İlgili İnsan Hakları Temel İlkeleri.....	126
8.	POLİSİN YETKİLERİ	129
8.	Polisin Yetkileri.....	129

8.1. Polisin Güç Kullanımı	130
8.1.1. Güç Türleri.....	130
8.1.2. Güce Başvurulması (Kuvvet Kullanılması).....	131
8.2. Ateşli Silah Kullanımı	133
8.2.1. Güç ve Ateşli Silah Kullanılması Durumunda Sorumluluklar.....	134
8.2.2. Ateşli Silahlar Kullanılmasını Haklı Gösterebilen Ortam ve Koşullar.....	135
8.2.3. Ateşli Silahlar Kullanılmasına İlişkin Yöntemler (Usuller).....	136
8.2.4. Ateşli Silahlar Kullanılmasından Sonra.....	137
8.3. Orantısız Güç Kullanma	137
8.3.1. Yasaların Uygulanmasından Sorumlu Olanlar İçin Birleşmiş Milletler Davranış Kuralları.....	138
8.3.2. Müdahalede Ölçü.....	140

9. TUTUKLAMA VE GÖZALTI..... 147

9. Tutuklama ve Gözaltı	147
9.1. Tutuklama ve Gözaltı ile İlgili Temel İnsan Hakları İlkeleri.....	149
9.2. Yasal Bir Tutuklama Nasıl Yapılmalı (Osse, 2015: 154-156).....	152
9.2.1. BM. İnsan Hakları Yüksek Komiserliğine Göre Tutuklama Nasıl Olmalı.....	157
9.3. Yasal Bir Gözaltı Nasıl Yapılmalı.....	159
9.3.1. BM. İnsan Hakları Yüksek Komiserliğine Göre Yakalama (Gözaltına Alma) Nasıl Olmalı.....	162
9.4. Mevcut Sistemde Tutuklama ve Gözaltı.....	164
9.4.1. Tutuklama.....	166
9.4.2. Gözaltı.....	166

10. HESAP VEREBİLİRLİK..... 169

10. Hesap Verebilirlik	171
10.1. Sivil Otoriteye Bağlılık.....	174
10.2. Polisin Demokratik Denetimi.....	174
10.2.1. Yasama: Polis Üzerindeki Parlamento Denetimi.....	174

10.2.2. Halka Hesap Verebilirlik.....	176
10.3. Polis-Sivil Toplum İlişkisi.....	178
10.4. Şeffaflık ve Güvenlik İlişkisi.....	179
11. OPERASYONEL BAĞIMSIZLIK	183
11. Operasyonel Bağımsızlık.....	183
11.1. Dikey Bakış Açısı: Polis ve Devlet.....	185
11.2. Yatay Bakış Açısı: Polis ve Halk.....	188
11.3. Takdir Yetkisi.....	193
11.3.1. Genel Olarak Kollukta Takdir Yetkisi.....	193
11.3.2. Türkiye'de Kollukta Takdir Yetkisi Örnekleri.....	195
12. CEZA SORUŞTURMASI	197
12. Ceza Soruşturması.....	197
12.1. Ceza Soruşturması ve Şüpheli Sorgusu İle İlgili Temel İnsan Hakları İlkeleri.....	197
12.2. Ceza Soruşturması Nasıl Yapılmalı.....	203
12.2.1. Giriş.....	203
12.2.2. Soruşturmanın Amacı.....	203
12.2.3. Soruşturmanın Başlaması.....	205
12.3. Soruşturma Yöntemleri.....	207
12.3.1. Bilgi Toplama.....	207
12.3.2. Adli Tıp.....	209
12.3.3. Suç Mahalli (Olay Yeri).....	210
13. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	213
13. Genel Değerlendirme ve Sonuç.....	213
KAYNAKÇA	217

15 TEMMUZ 2016 GECESİYLE BAŞLAYAN SÜREÇTE,

Canlarını feda ederek Allah katında ve bizlerin gön-
lünde en yüksek mevkii kazanan bu memleketimizin
aziz şehitlerine,

O gece salaları duyarak, elinden başka bir şey gel-
mediği için ağlayan, bu ümmet ve ülke için gözyaşı
döken Türkiye'de ve diğer ülkelerdeki güzel insanlara,

Canlarıyla, mallarıyla, dildeki zikir ve dualarıyla, gö-
nülleriyle, kalpleriyle bu milletin birliği ve dirliği
için emek veren her sınıf ve meslekten tüm güzel
insanlarımıza,

Darbeye karşı çıkan seçilmiş sivil irade ve yönetime
sadık askerlerimize, fetö'nün hipnozunda kalarak bi-
yonik robot olmayıp demokratik bir ülkede olması
gerektiği gibi görevlerini yapan emniyet mensupla-
rımıza, cihangir Asya ordularının kahraman askerleri-
nin torunları olan civanmert halkımıza ve

Milli iradenin seçimle kendisine emanet olarak verdi-
ği, kendisini temsil ve ülkeyi yönetme görevini canları
pahasına bırakmayıp devam ettiren mert bir dik du-
ruş sergileyen yöneticilerimize ve milletvekillerimize

İTHAF EDİLMİŞTİR.

2. BASKIYA ÖNSÖZ

“Demokratik Polislik ve İnsan Hakları” isimli bu çalışmamızın birinci baskısı Mart 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Birinci baskıda belirtildiği gibi, bu çalışma ile öncelikle, güvenlik güçlerimizin, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konusunda bilinçlenmelerine katkıda bulunmak hedeflenmiştir. Bunun yanında aynı konularda bilgilenmek isteyen genel okuyucu kitlesine de haklarını bilme ve sahip çıkma açısından faydalı olacaktır.

Tarihi geçmişimizde insan hakları, hukukun üstünlüğü ve demokrasi konularında Avrupa'nın yaşamış olduğu ortaçağ karanlığı dönemi zulümleri yaşanmamıştır. Bu nedenle elde edilen haklar, mücadeleler sonucu elde edilmiştir. Millet olarak tarihimiz, kültürümüz ve İslamiyet'in insana verdiği değere inanan yöneticilerimizin, hoş görüşü ve izni ile elde edilmiştir. Bunun sonucu olarak, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konusunda toplumumuzda oluşan hassasiyet ABD ve AB ülkeleri vatandaşlarına göre daha zayıftır diyebiliriz.

Ülkemizde, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü açısından en önemli halk hareketi ve direnişi olarak 15 Temmuz 2016 tarihini söyleyebiliriz. Anayasa Hukukunun gelişimini inceleyen kitaplar içerisinde yer alan Sened-i İttifak, Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, Birinci Meşrutiyet, İkinci Meşrutiyet ve diğer anayasal ge-

lişmeler ile mukayese edildiğinde 15 Temmuz 2016 Darbe Girişimine karşı halkımızın verdiği tepki tamamen farklıdır. Diğer gelişmelerde, hep dışarının baskısı ve dışarı ile beraber hareket eden iç güçlerin etkisi hep hissedilmiş ve görülmüştür. Halktan ziyade, halkı temsil ettiklerini söyleyen elit bürokrasi ile aynı amaçta birleşen baskı gruplarının etkileri belirleyici olmuştur.

15 Temmuz 2016 Darbe Girişimine karşı halkımızın verdiği tepkinin değerlendirmesini yapmak için bir karşılaştırma yapılacak ise bize göre bu 1789 tarihli Fransız İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi'nin hazırlanmasına sebep olan Fransız İhtilalidir. Fransız İhtilalinden "Fransız İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi" ülkede ilan edildikten sonra 21 Eylül 1792'de "Cumhuriyet" yönetimine geçilmiştir. İşte milletimiz o gece, topyekûn varlığına yönelen dış bağlantılı, esaslı FETÖ tehdidi bertaraf etme yönünde tarihi bir adım atmıştır. FETÖ'cü hainlere göğüs geren kahraman halkımız, darbe girişimini bastırdı. 251 vatandaşımız şehit olurken, 2 bin 734 kişi de yaralanarak gazi olmuştur. Türkiye'de Darbe girişiminin bastırılmasından sonra "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" ne geçilmiştir.

Türkiye, 16 Nisan 2017 Pazar günü yapılan halk oylamasıyla yeni sisteme geçişteki temel adımı atmış ve "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" adıyla yönetim yapısını değiştirecek anayasa değişikliği paketini kabul etmişti. Sandıktan %51,41 oranında "Evet" oyu çıkmasıyla Türkiye'nin tercihi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçişten yana olarak yorumlandı.

TBMM'de HDP'nin oturumu terk ederek protesto ettiği erken seçim teklifi, AKP ve MHP'nin yanı sıra CHP'nin "seçimden kaçmayacağız" gerekçesiyle olumlu oy vermesi üzerine 386 "kabul" oyu ile geçti. Seçim 24 Haziran 2018 tarihinde gerçekleşmiştir. Sonuç olarak; AKP adayı Recep Tayyip Erdoğan: 26 milyon 329 bin 920 oy / yüz-

de 52,59 alarak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Cumhurbaşkanı olmuştur.

İnsan hakları ve özgürlükleri bakımından önemli bir konu da sıkıyönetim ve Olağanüstü Hal'dir. Sıkıyönetim 2017 Türkiye anayasa değişikliği referandumuyla Anayasa'dan çıkarılmış, 31 Temmuz 2018 yayımlanan Resmî Gazete'de Sıkıyönetim Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. 20 Temmuz 2016'da Türkiye askerî darbe girişimi sonrasında Türkiye genelinde 3 ay süreyle olağanüstü hâl ilân edildi. 21 Temmuz 2016 saat 01.00 itibarıyla olağanüstü hâlin geçerli olması mecliste 115'e karşı 346 oyla kabul edildi. 20 Temmuz 2016'da ilan edilip, 7 kez uzatılan olağanüstü hâl uygulaması iki yılın ardından 18 Temmuz 2018'de tamamen kaldırıldı.

Artık Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile yönetilen ülkemizde, bu sistemin özellikleri, anayasada özetle aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

- Cumhurbaşkanı eski durumda olduğu gibi "devletin başı" olmaya devam ediyor. Ama artık Yürütme'nin başı. Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu ortadan kalktı.
- Cumhurbaşkanı, tek imzayla tek başına kanun niteliğinde kararname yayımlayabiliyor. Ancak TBMM, bir konuyu kanun ile düzenlerse o konuyla ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi geçersiz oluyor.
- Cumhurbaşkanı'na TBMM'yi fesih yetkisi verildi. Ancak bu durumda kendi görevi de sona eriyor. Bu durumda eş zamanlı olarak Cumhurbaşkanı ve TBMM'yi yeniden oluşturmak üzere genel seçimlere gidilmesi gerekiyor.
- Cumhurbaşkanı bir veya birden fazla yardımcı seçebiliyor.
- Cumhurbaşkanı, tek başına bakanları atayabiliyor veya görevlerine son verebiliyor. Bakanlık kurulması,

kaldırılması, görevleri ve yetkileri Cumhurbaşkanı tarafından kararname ile gerçekleştirilebiliyor.

- Cumhurbaşkanı, üst düzey kamu yöneticilerini de tek başına atayabiliyor. Bu hükümde kısıtlama olmadığı için Cumhurbaşkanı, bürokratik yapıda "üst düzey" kavramıyla pek çok atama yetkisini tek başına kullanabiliyor.
- Sıkıyönetim uygulaması anayasadan çıkarıldı ancak olağanüstü hal (OHAL) ilan etme yetkisi, Cumhurbaşkanı'na verildi. OHAL ilanı kararları için Meclis'in onayı gerekiyor.
- Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

Devletimizin, kırk yıldan fazla bir şekilde gizliliğe riayet etmiş, kendi tabiriyle "devletin kılcal damarlarına girmiş" bir örgütle mücadele etmektedir. Elbette bu mücadele sırasında yanlış bilgilendirme ve yönlendirmelerden dolayı bazı masum vatandaşlarımız da zarar görmüştür. Özellikle varlığını devlet kurumlarında hala sürdüren kripto FETÖ'cüler mağdur kitlenin çoğalarak, halkın devletten

ve hükümetten soğuması için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Bunun olduğunu, hala devlet kurumlarında varlığını sürdürenlere karşı devletimizin yaptığı başarılı operasyon haberlerinden anlamaktayız.

Mağdur kitlenin çoğaltılması ve açılan davaların çokluğu karşısında adalet sistemi de mümkün olan en adaletli kararı vermeye çalışmaktadır. Bu da ister istemez belli zaman almaktadır. Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, Üsküdar Belediyesi, Marmara Üniversitesi ve 15 Temmuz Derneği ortaklığında hazırlanan IV. Uluslararası 15 Temmuz Sempozyumu'nun açılışında yargılanmalardaki durum hakkında bilgi vermiştir. Örgütün operasyonel gücü ve stratejik mevzilerinin belki de en önemlisinin pek çok köşesini ele geçirdikleri yargı teşkilatı olduğuna değinen Gül, şunları söyledi:

"Ancak onların bu teşkilat içinden bütünüyle söküp atmaya muvaffak olamadıkları milli ve vatansever unsurlar yine bu mücadeleyi omuzlayan kahramanlar oldular. Bu yönüyle 15 Temmuz, aynı zamanda Türk yargısının alınının akıyla çıktığı büyük sınavlarından biri olmuştur. Darbeler Türk yargısını, vesayet merkezlerinin kondisyon alanına dönüştürmüştü. Tarihimizde ilk kez Türk yargısı bu rolü reddetmiştir. 15 Temmuz kalkışmasının ilk dakikalarından itibaren hızla harekete geçmiş, cesaretle darbecilerin üstüne gitmiştir. Derhal soruşturmalar açılmış, gözaltı kararları verilmiştir. Kalkışmanın asli failleri, yani o gece kalkışmaya eylemli olarak katılan FETÖ'nün silahlı ve sivil unsurları hakkındaki yargılamalar kesin hüküm yolunda hızla ilerlemektedir. Yargı, 289 darbe davasından 275'inin ilk derece yargılamalarını sonuçlandırmış, bugüne kadar 2 bin 332'si müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet olmak üzere 4 bin 130 sanığa hak ettikleri cezaları vermiştir."

Ayrıca FETÖ dolayısıyla mağdur başka kesimler de bulunmaktadır. Bunlar; Kanun Hükmünde Kararnameler ile

meslekten ihraç edilenler, bursu kesilen öğrenciler, rütbele-ri alınan emekli güvenlik personeli, kapatılan kurum ile ku-ruşlarda çalışan insanlardır. Devletimiz, bu durumlardan mağdur olanları ayırt etmek için OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu oluşturmuştur. Bu komisyon mağduriyetlerin bir an önce bitmesi için çalışmaktadır.

03.07.2020 tarihi itibariyle Olağanüstü Hal (OHAL) İşlemleri İnceleme Komisyonu, kanun hükmünde kararna-me (KHK) ile bugüne kadar meslekten ihraç edilen ve kapatı-lan bazı kurum ve kuruluşlara ilişkin 126 bin 300 başvurudan 108 bin 200'ünü karara bağladı. Başvuruların 96 binini redde-den ve 12 bin 200'ünü ise kabul eden Komisyonda, 18 bin 100 müracaatın incelemesi ise sürüyor. Böylece Komisyon, karar vermeye başladığı tarihten itibaren geçen 30 aylık sürede başvuruların yüzde 85'ini sonuçlandırmış oldu.

Komisyonun kabul kararıyla çok sayıda kişi mesleğine döndü. Kapatılan kurum ve kuruluşlara ilişkin başvuruları da değerlendiren Komisyon, aralarında dernek, vakıf, öğ-renci yurdu, gazete ve televizyon kanalının da bulunduğu 60 kurum ve kuruluşun tekrar açılmasını kararlaştırdı.

Kitabın ilk baskısına ilgi gösteren başta, güvenlik per-sonellerine, akademisyenlere, öğrencilere ve konuya ilgi duyan tüm vatandaşlarımıza teşekkür ederim. Akademik yayınlar konusunda bizleri devamlı teşvik eden Sayın Prof. Dr. M. Hakkı Alma Rektörüne ayrıca teşekkür ederim. Akademik ve idari görevlerimdeki çalışmalarımın dolayı ihmal etmek zorunda kaldığım ailevi görevlerim dolayısı-yla beni sabır ve anlayışla karşılayan eşim ve çocuklarıma, son olarak da, 2. Baskının gerçekleşmesinin her aşamasında katkısı olan ve gerekli kolaylığı gösteren Hukuk Yayınları ve ilgili tüm insanlara bir kez daha teşekkür ederim.

Doç. Dr. Ali KUYAKSİL

26.08.2020/İÇDIR